

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ
25-CP-33-GE-CON-A: Conference on Global Trends in Policies on Marine Debris and SMEs
วันที่ 17 กรกฎาคม 2568
ผ่านระบบออนไลน์

จัดทำโดย นายชินรัช ปิยวนิชพงษ์
นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

(ควรมีความยาวเพียงพอกับเนื้อหาสาระ องค์ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ โดยเฉพาะใจความสำคัญจากการบรรยาย เอกสารประกอบการบรรยาย และการศึกษาดูงาน)

- 1.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ (สรุปจากเอกสาร Project Notification)
โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ **การจัดการปัญหามลพิษจากพลาสติก (Plastic Pollution)** ทั้งในระดับโลกและระดับประเทศสมาชิก โดยมีเป้าหมายเพื่อ
- นำเสนอ แนวโน้มและมาตรการระดับโลก
 - ศึกษา กฎหมายและนโยบายของประเทศสมาชิก (กรณีฟิลิปปินส์)
 - เรียนรู้ นวัตกรรมจากภาคเอกชนและ SMEs ที่สามารถเป็นตัวอย่างเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

- 1.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (สามารถจำแนกตามหัวข้อและระบุชื่อวิทยากรบรรยาย) ได้แก่

(ก) การบรรยาย

Session 1: Global Trends and Countermeasures on Plastic Pollution
(โดย Michikazu Kojima, IDE-JETRO และ ERIA)

- ภาพรวมปัญหาพลาสติกต่อระบบนิเวศ (เต่า โลมา วาฬตายจากการกินพลาสติก)
- การรั่วไหลของพลาสติกสู่ทะเล: ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ติดอันดับสูง (ไทยติด Top 10)
- มาตรการสำคัญ: ลดใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) การออกแบบเพื่อรีไซเคิล EPR (Extended Producer Responsibility) การจัดการขยะที่เหมาะสม การเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภค
- ตัวอย่างนวัตกรรม: ร้าน Refill Shop บรรจุก๊าซจากไม้และอ้อย ระบบรีไซเคิล PET “Bottle to Bottle” ญี่ปุ่นข้อสังเกต: ประเทศไทยสามารถเรียนรู้จาก ญี่ปุ่น (การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อรีไซเคิล การรวมกลุ่มเทศบาลบริหารจัดการขยะ ระบบ EPR)

Session 2: Philippine Policies, Laws and Regulations on Plastic Waste

- ฟิลิปปินส์เป็นหนึ่งในประเทศที่สร้างมลพิษทางทะเลสูงที่สุด (163 ล้านซอง/วัน 48 ล้านถุง/วัน)
- ความท้าทาย: บังคับใช้กฎหมายยาก โครงสร้างพื้นฐานไม่พอ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่ำ
- กฎหมายสำคัญ
 - RA 9003 (2000): Ecological Solid Waste Management Act → กำหนดแผนจัดการขยะ 10 ปี Phase-out ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 - RA 11898 (2022): Extended Producer Responsibility (EPR) Act → บังคับบริษัทใหญ่ต้องเก็บและจัดการพลาสติกหลังการบริโภค โดยตั้งเป้าเพิ่มอัตราเก็บคืนจาก 20% เป็น 90% ภายในปี 2028
 - RA 8749 (1999): Clean Air Act → ห้ามเผาขยะ แต่ยกเว้นเรื่อง การ “co-processing”
- นโยบายในอนาคต: ร่างกฎหมายห้ามพลาสติกใช้ครั้งเดียว (SUPs) Circular Economy Global Plastic Treaty

ความคิดเห็น/สิ่งที่ไทยนำมาปรับใช้ได้

- EPR ของฟิลิปปินส์ เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ สามารถนำมาประยุกต์ในไทยเพื่อลดภาระของรัฐและผลักดันให้เอกชนร่วมรับผิดชอบ
- การออกกฎหมายเฉพาะ SUPs ควรเป็นแนวทางที่ไทยพิจารณาเพิ่มความเข้มงวด

(ข) กรณีศึกษาของประเทศสมาชิก

- ฟิลิปปินส์: การออกกฎหมาย EPR ปี 2022 ถือเป็น “Best Practice” ที่น่าศึกษา เพราะมีการบังคับใช้กับบริษัทตามขนาดสินทรัพย์ (ไม่กระทบ SMEs มากเกินไป)

(ค) การศึกษาดูงาน (SMEs และนวัตกรรม)

Session 3: Innovative Practices by SMEs (กรณี Pirika Inc., ญี่ปุ่น)

- Pirika Social Media Platform: แอปพลิเคชันเก็บขยะโดยประชาชน → มีผู้ใช้ใน 134 ประเทศ เก็บขยะแล้วกว่า 400 ล้านชิ้น
- Takanome AI & Car System: ใช้ AI วิเคราะห์ปริมาณและประเภทขยะจากกล้องติดรถยนต์ → ทำ Heatmap ของพื้นที่ที่มีขยะมาก ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บถึง 3 เท่า
- Microplastics Survey: พัฒนาเครื่องมือสำรวจต้นทุนต่ำ ใช้ในไทย เวียดนาม กัมพูชา ลาว ภายใต้โครงการ UNEP
- Upcycling Litter: เทคโนโลยีรีไซเคิลใหม่ที่ไม่ต้องแปรรูปเป็นเม็ดพลาสติก (pellet) → เช่น ท่อเลี้ยงหยวนางรม → ตะกร้า หญ้าเทียม → กรวยฝึกกีฬา
- สิ่งที่ไทยนำมาปรับใช้ได้:
 - การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล/โซเชียลเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - เทคโนโลยีตรวจจับขยะด้วย AI (อาจพัฒนาร่วมกับท้องถิ่น เทศบาล)
 - โมเดลรีไซเคิลวัสดุเหลือใช้ไปสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ สอดคล้องกับ BCG Economy

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับและการขยายผลจากการเข้าร่วมโครงการ

2.1 ประโยชน์ที่ได้รับ

- **ตนเอง:** ได้องค์ความรู้เรื่องกฎหมายเปรียบเทียบ เครื่องมือใหม่ ๆ เช่น EPR, Circular Economy เทคโนโลยี AI ด้านสิ่งแวดล้อม
- **ต่อหน่วยงานต้นสังกัด:** สามารถนำแนวทางการจัดการขยะพลาสติกและนโยบายจากต่างประเทศมาใช้ประกอบการจัดทำนโยบาย/มาตรการเพื่อผู้ประกอบการไทย
- **ต่อสายงาน/วิชาชีพ:** เป็นกรณีศึกษาเชิงนโยบายและนวัตกรรม ที่สามารถใช้สนับสนุนการขับเคลื่อน BCG Economy และการลดมลพิษพลาสติกในอุตสาหกรรม

2.2 กิจกรรมการขยายผลภายใน 60 วัน

(ตัวอย่างกิจกรรมที่อาจทำได้)

- จัดอบรม/สัมมนาภายในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เรื่อง **แนวโน้มโลกและบทบาท SMEs ในการประยุกต์ใช้ BCG โมเดล และการ Upcycling ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก** (1 ครั้ง ผู้เข้าร่วม ~50 คน)
- เผยแพร่บทความสรุปลงในจดหมายข่าว/เว็บไซต์ของกรม

2.3 กิจกรรมการขยายผลภายใน 6 เดือน

- เสนอจัดทำ **โครงการนำร่อง Upcycling SMEs ไทย** โดยเรียนรู้จากโมเดล Pirika (เช่น การรีไซเคิลพลาสติกมาทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า เป็นต้น)
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ: SMEs ไทยมีผลิตภัณฑ์จากขยะที่เพิ่มมูลค่าได้จริง สอดคล้องกับ Circular Economy และลดการรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 เอกสารแนบ

- กำหนดการโครงการ (Program)
- เอกสารประกอบ (Training Materials: Session 1–3)